

Voința umană liberă, iubirea divină și providența

Sabat după-amiază

De memorat:

„V-am spus aceste lucruri ca să aveți pace în Mine. În lume veți avea necazuri; dar îndrăzniți, Eu am biruit lumea.” (Ioan 16:33).

„Providență” este termenul utilizat pentru a descrie acțiunile lui Dumnezeu în lume. Ceea ce gândim despre providență contează enorm pentru modul în care ne raportăm la Dumnezeu, la alții și la problema răului. Creștinii au diverse concepții cu privire la providență. Unii cred că Dumnezeu Își exercită puterea așa încât toate evenimentele de pe pământ să se întâmple așa cum se întâmplă și El ar alege inclusiv cine va fi mântuit și cine va fi pierdut. Din această perspectivă, oamenii nu ar fi liberi să aleagă decât ceea ce hotărăște Dumnezeu. De fapt, în această viziune, până și dorințele omenești ar fi determinate de Dumnezeu.

În schimb, dovezi biblice puternice arată că Dumnezeu nu determină tot ceea ce se întâmplă, ci El oferă libertate de alegere/voință liberă/liberul-arbitru, până într-acolo încât oamenii (și îngerii) pot alege să acționeze direct împotriva voii Lui. Istoria căderii, a păcatului și a răului este expresia dramatică și tragică a rezultatelor utilizării abuzive a acestei voințe libere. Planul de mântuire a fost instituit pentru a remedia tragedia provocată de folosirea greșită a acestui liber-arbitru.

Duminică, 16 februarie

Dumnezeul nostru suveran

„Dumnezeu este suveran” – îi învăța pastorul de tineret pe adolescenții din grupa lui de gimnaziu. „Adică El controlează tot ce se întâmplă.” Un adolescent șocat a întrebă: „Atunci, Dumnezeu controla totul și când a murit câinele meu? De ce mi-ar ucide Dumnezeu câinele?” Încercând să răspundă, pastorul i-a spus: „Este o întrebare grea. Dar uneori Dumnezeu permite să trecem prin perioade grele ca să fim pregătiți pentru lucruri și mai grele pe viitor. Îmi aduc aminte ce greu mi-a fost când mi-a murit și mie câinele. Dar acea experiență m-a ajutat să fac față unei perioade și mai dificile, mai târziu, când mi-a

murit bunica. Are sens?” După o pauză lungă, adolescentul a întrebat: „Deci Dumnezeu mi-a ucis câinele ca să mă pregătească pentru când îmi va uide bunica?” (vezi John C. Peckham, *Divine Attributes...*, 2021, p. 141).

Oamenii presupun uneori că tot ce se întâmplă se întâmplă întocmai cum vrea Dumnezeu, că tot ce are loc în lume este exact așa cum a vrut Dumnezeu. La urma urmei, Dumnezeu este atotputernic. Cum ar putea atunci să se întâmple ceva ce El nu vrea să se întâmple? Prin urmare, orice se întâmplă, oricât de rău, a fost voia lui Dumnezeu. Iată ce susține această teologie!

1. Conform pasajelor din Psalmii 81:11-14; Isaia 30:15,18; 66:4 și Luca 13:34, înțelegi că voia lui Dumnezeu se împlinește întotdeauna sau nu?

Psalmii 81:11-14

- ¹¹ Dar poporul Meu n-a ascultat glasul Meu, Israel nu M-a ascultat.
¹² Atunci i-am lăsat în voia pornirilor inimii lor, și au urmat sfaturile lor.
¹³ O! de M-ar asculta poporul Meu, de ar umbla Israel în căile Mele!
¹⁴ Într-o clipă aş înfrunta pe vrăjmașii lor, Mi-aş întoarce mâna împotriva potrivnicilor lor;
¹⁵ cei ce urăsc pe Domnul l-ar linguși, și fericirea lui Israel ar dăinui în veci.
¹⁶ L-aş hrăni cu cel mai bun grâu, și l-aş sătura cu miere din stâncă.

Isaia 30:15,18

- ¹⁵ Căci așa vorbește Domnul Dumnezeu, Sfântul lui Israel: „În liniște și odihnă va fi mântuirea voastră, în seninătate și încredere va fi tăria voastră.” Dar n-ați voit!
¹⁸ „Totuși Domnul așteaptă să Se milostivească de voi, și Se va scula să vă dea îndurare, căci Domnul este un Dumnezeu drept: ferice de toți cei ce nădăduiesc în El!

Isaia 66:4

- ⁴ De aceea și Eu, voi alege ce este spre nefericirea lor, și voi aduce peste ei lucrurile de care se tem, căci când am chemat Eu, n-au răspuns, și când am vorbit Eu, n-au ascultat; ci au făcut ce este rău înaintea Mea, și au ales ce nu-Mi place!”

Luca 13:34

- ³⁴ Ierusalime, Ierusalime, care omori pe prooroci și ucizi cu pietre pe cei trimiși la tine; de câte ori am vrut să strâng pe fiii tăi, cum își strânge găina puii sub aripi, și n-ați vrut!

Deși mulți oameni cred că Dumnezeu trebuie să obțină întotdeauna ceea ce vrea, Biblia ne spune ceva destul de diferit. În nenumărate rânduri, Scriptura Îl descrie pe Dumnezeu având dorințe neîmplinite. Adică ceea ce se petrece în lume este adeseori opusul a ceea ce Dumnezeu preferă să se petreacă. În multe cazuri, Dumnezeu declară explicit că se întâmplă exact invers față de cum dorește El. Dumnezeu a vrut un anumit deznodământ pentru poporul Său, dar poporul a ales altul. Dumnezeu Însuși Se plânge: „Poporul Meu n-a ascultat glasul Meu. [...] O! de M-ar asculta poporul Meu, de ar umbla Israel în căile Mele! Într-o clipă aş înfrunta pe vrăjmașii lor” (Psalmii 81:11,13,14).

Gândește-te la implicațiile teologiilor care atribuie voinței divine directe tot ceea ce se întâmplă în lume. Ce probleme profunde, mai ales în contextul răului, ar crea o astfel de teologie?

Luni, 17 februarie

Pantokrator

În Scriptură se manifestă puterea uimitoare a lui Dumnezeu. Biblia include nenumărate narațiuni în care El Își exercită puterea și face minuni. În ciuda acestui fapt, se întâmplă multe lucruri nedorite de Dumnezeu.

2. Ce înveți despre puterea lui Dumnezeu din pasaje precum:

Apocalipsa 11:17; Ieremia 32:17-20; Luca 1:37, Matei 19:26 și Evrei 1:3?

Apocalipsa 11:17

Când își vor isprăvi mărturisirea lor, fiara, care se ridică din Adânc, va face război cu ei, îi va birui și-i va omorî.

Ieremia 32:17-20

¹⁷ „Ah! Doamne Dumnezeule, iată, Tu ai făcut cerurile și pământul cu puterea Ta cea mare și cu brațul Tău întins: nimic nu este de mirat din partea Ta!

¹⁸ Tu dai îndurare până la al miilea neam de oameni, și pedepsești nelegiuirea părinților în sânul copiilor lor după ei. Tu ești Dumnezeul cel mare, cel puternic, al cărui Nume este Domnul oștirilor!

¹⁹ Tu ești mare la sfat și puternic la faptă, Tu ai ochii deschiși asupra tuturor căilor copiilor oamenilor, ca să dai fiecăruia după căile lui, după rodul faptelor lui.

²⁰ Tu ai făcut minuni și semne mari în țara Egiptului și până în ziua de azi, și în Israel și printre oameni, și Ți-ai făcut un Nume așa cum este astăzi.

Luca 1:37

³⁷ Căci nici un cuvânt de la Dumnezeu nu este lipsit de putere.

Matei 19:26

²⁶ Isus S-a uitat țintă la ei, și le-a zis: „La oameni lucrul acesta este cu neputință, dar la Dumnezeu toate lucrurile sunt cu putință.”

Evrei 1:3

³ El, care este oglindirea slavei Lui și întipărirea Ființei Lui, și care ține toate lucrurile cu Cuvântul puterii Lui, a făcut curățirea păcatelor, și a șezut la dreapta Măririi în locurile prea înalte,

Aceste texte ne învață că Dumnezeu este atotputernic și că susține lumea prin puterea Sa. Apocalipsa Îl menționează pe Dumnezeu ca Domn atotputernic/Cel Atotputernic (vezi 2 Cor. 6:18; Apoc. 1:8; 11:17; 16:14; 19:15; 21:22). Cuvântul tradus cu „atotputernic” (gr. *pantokrator*) poate fi tradus și cu „omnipotent”/„cu putere nelimitată”. Faptul că Dumnezeu are putere nelimitată nu este doar afirmat în cuvinte, ci se și observă în acțiunile Sale reale uimitoare, când Își folosește puterea ca să-Și elibereze poporul sau intervine în alt mod miraculos în lume.

Dar a spune că Dumnezeu este atotputernic nu înseamnă că Dumnezeu poate face absolut orice. Scriptura ne învață că există unele lucruri pe care Dumnezeu nu le poate face; de exemplu 2 Timotei 2:13 declară că Dumnezeu „nu Se poate tăgădui singur” (VDC)/„nu va acționa (*niciodată*) contra propriei Sale naturi” (BVA). În consecință, majoritatea creștinilor sunt de acord că Dumnezeu este cu putere nelimitată, însemnând că Dumnezeu are puterea de a face orice nu implică o contradicție – adică face orice este posibil din punct de vedere logic și în concordanță cu natura Lui. Faptul că unele lucruri nu Îi sunt posibile lui Dumnezeu, pentru că ar implica o contradicție, este evident în rugăciunea Domnului Isus din Ghetsimani. Deși afirmase că „la Dumnezeu toate lucrurile sunt cu putință” (Matei 19:26), Domnul Hristos S-a rugat Tatălui, odată cu apropierea răstignirii: „Tată, dacă este cu putință, depărtează de la Mine paharul acesta! Totuși nu cum voiesc Eu, ci cum voiești Tu” (Matei 26:39). Bineînțeles, Tatăl avea puterea absolută de a-L scuti pe Hristos de suferința pe cruce, dar nu putea face lucrul acesta salvându-i în același timp pe păcătoși. Trebuia să fie ori una, ori alta, nu ambele.

Scriptura ne învață și că Dumnezeu vrea să salveze pe toată lumea (1 Timotei 2:4-6; Tit 2:11; 2 Petru 3:9; Ezechiel 33:11), dar nu toată lumea va fi salvată. Ce ne învață acest fapt despre realitatea libertății de alegere și despre limitele puterii lui Dumnezeu în privința ființelor cărora le-a dat voința liberă?

1 Timotei 2:4-6

⁴ *care voiește ca toți oamenii să fie mântuiți și să vină la cunoștința adevărului.*

⁵ *Căci este un singur Dumnezeu, și este un singur mijlocitor între Dumnezeu și oameni: Omul Isus Hristos,*

⁶ *care S-a dat pe Sine Însuși, ca preț de răscumpărare pentru toți: faptul acesta trebuia adeverit la vremea cuvenită,*

Tit 2:11 ¹¹ *Căci harul lui Dumnezeu, care aduce mântuire pentru toți oamenii, a fost arătat,*

2 Petru 3:9 ⁹ *Domnul nu întârzie în împlinirea făgăduinței Lui, cum cred unii; ci are o îndelungă răbdare pentru voi, și dorește ca nici unul să nu piară, ci toți să vină la pocăință.*

Ezechiel 33:11 ¹¹ *Spune-le: „Pe viața Mea, zice Domnul Dumnezeu, că nu doresc moartea păcătosului, ci să se întoarcă de la calea lui și să trăiască. Întoarceți-vă, întoarceți-vă de la calea voastră cea rea! Pentru ce vreți să muriți voi, casa lui Israel?”*

Marți, 18 februarie

A-L iubi pe Dumnezeu

Faptul că Dumnezeu este atotputernic nu înseamnă că poate face ceva imposibil din punct de vedere logic. În consecință, Dumnezeu nu poate determina cauzal pe cineva să Îl iubească *de bunăvoie*. Dacă „de bunăvoie” înseamnă a face ceva fără a fi determinat să faci, atunci, prin definiție, este imposibil să faci pe cineva să facă ceva *de bunăvoie*. Pe scurt, după cum am văzut – și trebuie subliniat din nou – Dumnezeu nu poate forța pe nimeni să Îl iubească, pentru că, în momentul în care este impusă, aceea nu mai este iubire.

3. Cum înțelegi realitatea voinței libere, conform cu Matei 22:37 și Deuteronomul 6:4,5?

Matei 22:37

³⁷ *Isus i-a răspuns: „Să iubești pe Domnul, Dumnezeul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău, și cu tot cugetul tău.”*

Deuteronomul 6:4,5

⁴ Ascultă, Israele! Domnul, Dumnezeuul nostru, este singurul Domn.

⁵ Să iubești pe Domnul, Dumnezeuul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu toată puterea ta.

Cea mai mare poruncă – să-L iubești pe Dumnezeu – oferă dovada că Dumnezeu vrea într-adevăr ca toți oamenii să Îl iubească. Dar nu toți Îl iubesc pe Dumnezeu. De ce atunci nu îi *face* Dumnezeu pur și simplu pe toți să Îl iubească? Din nou, pentru că iubirea, pentru a fi iubire, trebuie manifestată de bunăvoie.

4. Ce ne învață Evrei 6:17,18 și Tit 1:2 despre Dumnezeu?

Evrei 6:17,18

¹⁷ De aceea și Dumnezeu, fiindcă voia să dovedească cu mai multă tărie moștenitorilor făgăduinței nestrămutarea hotărârii Lui, a venit cu un jurământ;

¹⁸ pentruca, prin două lucruri care nu se pot schimba, și în care este cu neputință ca Dumnezeu să mintă, să găsim o puternică îmbărbătare noi, a căror scăpare a fost să apucăm nădejdea care ne era pusă înainte,

Tit 1:2

² în nădejdea vieții veșnice, făgăduite mai înainte de veșniciei de Dumnezeu, care nu poate să mintă,

Conform cu Numeri 23:19, „Dumnezeu nu este un om, ca să mintă”. „Dumnezeu [...] nu minte” (Tit 1:2); Dumnezeu Se ține întotdeauna de cuvânt și nu Își calcă niciodată promisiunea (Evrei 6:17,18). În consecință, dacă Dumnezeu a promis ceva sau S-a angajat la ceva, acțiunile Sale viitoare sunt moral limitate de acea promisiune. Aceasta înseamnă că, întrucât Dumnezeu le oferă ființelor libertatea de a alege altfel decât preferă Dumnezeu, nu ține de Dumnezeu ce aleg oamenii. Dacă Dumnezeu S-a angajat să le ofere ființelor liberul-arbitru, oamenii posedă capacitatea de a-și exercita libertatea în moduri care contravin dorințelor ideale ale lui Dumnezeu. În mod tragic, mulți oameni își exercită libertatea în modul acesta și drept urmare se întâmplă multe lucruri nedorite de Dumnezeu, dar care, la drept vorbind, nu depind de Dumnezeu.

Ce lucruri ai făcut știind că Dumnezeu nu voia să le faci? Ce te învață lucrul acesta despre realitatea – și posibilele consecințe înfrigorătoare ale – libertății de alegere?

Voia divină ideală și voia divină reparatorie

5. Citește Efeseni 1:9-11. Ce spune acest fragment despre predestinare? Sunt unii oameni predestinați să fie salvați și alții să fie pierduți?

Efeseni 1:9-11

⁹ căci a binevoit să ne descopere taina voiei Sale, după planul pe care-l alcătuiuse în Sine Însuși,

¹⁰ ca să-l aducă la îndeplinire la plinirea vremurilor, spre a-Și uni iarăși într-unul în Hristos, toate lucrurile: cele din ceruri, și cele de pe pământ.

¹¹ În El am fost făcuți și moștenitori, fiind rânduiți mai dinainte, după hotărârea Aceluia, care face toate după sfatul voiei Sale,

Termenul tradus cu „rânduiți”/„predestinați” (Efeseni 1:11, VDC/BTF) aici și în alte locuri din Scriptură (gr. *prohorizo*) nu afirmă în sine că Dumnezeu determină cauzal cursul istoriei, ci termenul grecesc înseamnă pur și simplu „a decide ceva dinainte”. Desigur, cineva poate decide ceva dinainte pe cont propriu, adică unilateral, sau poate decide ceva dinainte ținând cont de deciziile libere ale altora. Scriptura ne învață că Dumnezeu adoptă a doua variantă. Aici și în alte texte (ex., Romani 8:29,30), termenul tradus prin „hotărât”/ „rânduit”/ „predestinat” face referire la ceea ce Dumnezeu plănuiește pentru viitor, *după ce ține cont de ceea cunoaște dinainte despre deciziile libere ale ființelor create*. Prin urmare, Dumnezeu poate să ghideze providențial cursul istoriei spre scopurile bune avute în vedere de El pentru toți oamenii și în același timp să respecte acel tip de libertate a ființelor create care este necesară pentru o relație autentică de iubire.

Efeseni 1:11 proclamă că Dumnezeu „face toate după sfatul voiei Sale” (VDC)/„după hotărârea voinței sale” (VBRC). Înseamnă aceasta că Dumnezeu hotărăște ca totul să se întâmple *întocmai cum dorește El*? Citit separat, Efeseni 1:9-11 poate părea să afirme această perspectivă. Dar această interpretare ar contrazice multe texte amintite anterior care arată că oamenii uneori resping „planul lui Dumnezeu” (Luca 7:30; vezi și Luca 13:34; Psalmii 81:11-14). Dacă Biblia nu se contrazice, cum pot fi înțelese aceste pasaje într-un mod în care acestea să fie consecvente?

Acest pasaj are o logică perfectă dacă recunoaștem pur și simplu distincția dintre ceea ce am putea numi „voia ideală” și „voia reparatorie” a lui Dumnezeu. „Voia ideală” a lui Dumnezeu este ceea ce El preferă să se întâmple și ceea ce s-ar întâmpla dacă toată lumea ar

face întotdeauna exact ce dorește Dumnezeu. „Voia reparatorie” a lui Dumnezeu, pe de altă parte, este voia lui Dumnezeu care a luat deja în considerare oricare alt factor, inclusiv deciziile libere ale ființelor create, care uneori diferă de ceea ce dorește Dumnezeu. Efeseni 1:11 pare să facă referire la „voia reparatorie” a lui Dumnezeu.

Deși cunoaște dinainte viitorul, inclusiv toate alegerile rele, Dumnezeu tot face ca „toate lucrurile să lucreze împreună spre bine” (Romani 8:28). Ce încurajare este în acest adevăr?

Joi, 20 februarie

Hristos a biruit lumea

Dacă totul s-ar petrece conform voii ideale a lui Dumnezeu, nu ar fi existat niciodată răul, ci doar beatitudinea perfectă a iubirii și armoniei. În cele din urmă, universul va fi readus în acord cu această voie desăvârșită, ideală, a lui Dumnezeu. Până atunci, Dumnezeu Își împlinește voia într-un mod care ține cont de deciziile libere ale ființelor Sale.

Să ne imaginăm un concurs de cofetari în care acestora li se cere să folosească niște ingrediente, dar pot adăuga și altele pentru a face ce prăjitură vor. La final, produsul final va fi determinat, cel puțin parțial, și de unele ingrediente pe care aceștia nu le-au ales. La fel (în această privință limitată), deoarece Dumnezeu S-a angajat să respecte libertatea necesară pentru iubire, multe „ingrediente” care alcătuiesc istoria lumii nu sunt alese de Dumnezeu, ci sunt de fapt opusul a ceea ce dorește El.

Din acest punct de vedere, providența nu este unidimensională, ca și cum Dumnezeu ar controla unilateral, pe cont propriu, tot ce se întâmplă. Dimpotrivă, se cere (cel puțin) o perspectivă bidimensională asupra providenței. Unele lucruri din această lume sunt determinate de Dumnezeu, dar alte situații sunt rezultatul deciziilor libere ale ființelor create (așa cum sunt toate relele). Se întâmplă multe lucruri care nu sunt dorite de Dumnezeu.

6. Ce speranță, chiar și în mijlocul necazurilor, îți inspiră textul din Ioan 16:33?

Ioan 16:33

³³ „V-am spus aceste lucruri ca să aveți pace în Mine. În lume veți avea necazuri; dar îndrăzniți, Eu am biruit lumea.”

În mod special în vremuri de suferință sau de încercare, credința oamenilor poate fi zdruncinată, pentru că aceștia au convingerea greșită

că Dumnezeu îi va scuti sau ar trebui să îi scutească de suferințe și încercări în această viață. Dar Isus ne spune cu totul altceva, avertizându-și urmașii că vor avea parte de încercări și necazuri în această lume, dar există speranță, pentru că Hristos a biruit lumea (Ioan 16:33).

Faptul că ne confruntăm cu dureri și încercări nu înseamnă că asta este ceea ce Dumnezeu dorește la modul ideal pentru noi. Trebuie să avem întotdeauna în minte imaginea de ansamblu: marea luptă. Așadar putem fi încrezători că, deși răul în sine nu este necesar pentru bine, Dumnezeu poate scoate la iveală binele chiar și din evenimente negative. Și, dacă ne încredem în Dumnezeu, El poate folosi chiar și suferințele noastre să ne aducă mai aproape de El și să ne motiveze să manifestăm compasiune și grijă față de alții.

Vineri, 21 februarie

Un gând de încheiere

Suplimentar: Ellen G. White, Hristos, Lumina lumii/Viața lui Iisus, cap. 1

„Planul pentru răscumpărarea noastră n-a fost un gând venit ulterior, un plan alcătuit după căderea lui Adam. A fost o dezvăluire a «tainei care a fost ținută ascunsă timp de veacuri» (Romani 16:25). A fost o manifestare a principiilor care, din veacuri eterne, sunt temelia tronului lui Dumnezeu. De la început, Dumnezeu și Hristos au știut de apostazia lui Satana și de căderea omului prin puterea înșelătoare a celui rău. Nu Dumnezeu a venit păcatul să ia ființă, ci El i-a prevăzut existența și a luat măsuri ca să întâmpine această teribilă situație de urgență. Atât de mare a fost iubirea Sa pentru lume încât S-a hotărât să-L dea pe unicul Său Fiu, «pentru ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viața veșnică» (Ioan 3:16)” (Ellen G. White, *Hristos, Lumina lumii/Viața lui Iisus*, p. 22).

Zilnic: 1 Timotei 4 – 2 Timotei 4; Ellen G. White, Faptele apostolilor, cap. 8

Ce fel de fapte nu pot să rămână ascunse?

Ce a adus la lumină Mântuitorul prin Evanghelie?

Cum se manifestă oamenii „stricați la minte”?

Ce fel de oameni „se vor îndrepta spre istorisiri închipuite”?

Cu ce ocazie în atitudinea ucenicilor nu se putea întrezări nicio teamă și nicio șovăire?